

CSALFA LÁTSZAT, CSODÁLATOS EGYÜTTÁLLÁS AZ ÉVSZÁZAD LEGHOSSZABB HOLDFOGYATKOZÁSA

▼ SZÖVEG: FRANCICS LÁSZLÓ | FÉNYKÉP: SZAKÁLY NIKOLETTA

Kék Hold, Vérhold, Szuperhold, holdfogyatkozás – egyszerűen minden megadatott július 27-én a csillagászat szerelmeseinek, az izgalmas jelenség iránt érdeklődőknek! Vagyis, nem egészen...

Efogalmaknak – bár csillagászati jelenségekhez kötődnek – még sincs valódi csillagászati tartalma. Szaladjunk végig rajtuk, és értsük meg, hogy melyek azok a címszavak, melyekkel csupán a laikusok kedvét akarták felcsigázni, és mi volt az a jelenség, amit valójában láthattunk július végén!

KÉK HOLD

Ebben az esetben egy adott hónapban nem egyszer, hanem kétszer következik be a holdtrölte. Ebben a ritka esetben a második holdtröltét angol nyelvű területeken „árulónak” nevezi a népnyelv. A kifejezés óangolul belewe moonként hangzik, ami azonban később hangalakja hasonlóság miatt teljesen tévesen „blue” moonként, vagyis „Kék” Holdként terjedt el... Hogy miért van egy hónapban két telihold is, az nem az égitest mozgásában bekövetkezett rejtélyes változásnak, hanem az általunk használt, részben önkényes felosztású Gergely-naptár és égi kísérőnk által lerótt szabályos keringés ritka és tréfás összecsengésének köszönhető, aminek nincs semmilyen csillagászati jelentősége.

VÉRHOLD

A szintén angol nyelvű területen elterjedt elnevezés arra utal, hogy a holdfogyatkozás során a Földünk árnyékkúpjába lépő kísérőnk nem tűnik el teljesen a sötétben, hanem vöröses színben dereng a Földünk légkörében szóródó gyenge napfényben. A bugyuta társítás pedig: „vörös = vér” egy új keletű, félrevezető és igen csak komolytalan próféciaiból ered 2007-ből, ami négy egymást követő holdfogyatkozás, azaz Vérhold utánra várja a világyége eljövételét... Lépjünk tovább!

SZUPERHOLD

E fogalmat a csillagászok joggal vonakodnak elfogadni, hiszen több önkényes elemet is használ. Az erősen szenzációhajhász elnevezés mögötti jelenség arról szól, hogy a Hold néha közelebb, néha pedig távolabb mozog pályáján való keringése közben a Földtől. És ha a holdtrölte, vagy éppen az újhold a pálya közelpontjának 10%-os közelségében következik be, azt Szuperholdnak neveznek. A helyzet viszont az, hogy égi kísérőnk július 27-én, a fogyatkozás estéjén nem volt földközeli, tehát ez a hír nem volt igaz.

Sőt! A Hold nemhogy földközeli nem volt, hanem épp ellenkezőleg! Ha kihámoztuk tudatunkat a csalfa álcillagászati információk sokaságából, akkor most jöhetnek a valódi és jelentőségteljes tények!

LASSAN, KOMÓTOSAN

A Hold július 27-én éppen földtrölvoltban tartózkodott, azaz a szokásosnál egy pirinyót kisebbnek tűnhetett, de ami ennél is fontosabb, az az hogy – mint minden ellipszispályán keringő égitest – engedelmessé vált a jól ismert csillagász, Johannes Kepler II. törvényének. Ennek értelmében égi kísérőnk földközeli felgyorsul, földtrölvoltban pedig lelassul. Mivel a neves esemény éppen földtrölvoltban következett be, a holdpálya pedig a Föld árnyékkúpját szerencsésen széles helyen metszette el, az átlagosnál valamivel lassabban keringő Hold az évszázad legelnyújtottabb fogyatkozását produkálta. Közel két évtizedes rekordidőre, 1 óra 43 percre volt ahhoz szüksége, hogy átkeljen a Föld teljes árnyékában, az umbrában.

FRANCICS LÁSZLÓ
ÉPÍTÉSZMÉRŐ, FOTÓGRÁFUS,
EGYETEMI OKTATÓ, A HAZAI
ASZTROFOTÓS-MOZGALOM
EGYIK FŐ SZERVEZŐJE

[HTTP://WWW.PTES.HU](http://www.ptes.hu)

SZAKÁLY NIKOLETTA
FIZIKA-ANGOL SZAKOS TANÁR,
SZAKFORDÍTÓ,
AMATŐR CSILLAGÁSZ,
HOBBIFOTÓS

ÉS ITT A MARS IS!

A bolygónk légkörében elhajló vöröses fénysugarak által megfestett Hold-korong látványához egy másik égitest is csatlakozott. Egészen hihetetlen, hogy éppen a fogyatkozás napján volt a Mars évtizedes jelentőségű úgynevezett oppozíciója, vagyis szembenállása a Nappal! Ennek szépsége abban rejlett, hogy a vörös bolygó – ellentétben a Holddal – éppen földközeli tartózkodott. 54 milliós kilométerrel alig 130-szor távolabb látódott az égbolton, együttállásban a fogyatkozó Holddal, ami a Föld külső bolygótestvérénél valóban igen ritka esemény.

Am e neves csillagászati napon nedvesebb légtömeg érkezett hazánk fölé, így estére sűrű felhőzet és zivatarláncok borították be szinte az egész országot. Csak kevesen – a legelszántabb amatőr csillagászok és fotósok –, főleg az ország legnyugatabbi, vagy épp a legkeletebbi peremén kaphatták lencsevége az eseményt.

A FELVÉTELT SZAKÁLY NIKOLETTA
KÉSZÍTETTE A KŐSZEGI-HEGYSÉGBŐL,
A KENDIG CSÚCSRÓL
A ROSSZ IDŐJÁRÁSI KILÁTÁSOK
ELLENÉRE KITELEPÜLT AZ ELŐRE
ELTERVEZETT HELYSZÍNRE,
MAJD A CSEPERGŐ ESŐ SEM
TÁNTORÍTOTTA EL, ÍGY SZERENCSÉRE
AZ ESŐ ELÁLLTÁVAL EGY JÓKORA
FELHŐRÉSBEN FELRAGYOGTAK
A CSILLAGOK, ELŐTŰNT
A FOGYATKOZÓ HOLD
ÉS A VÖRÖS-BOLYGÓ
SZOMBATHELY FÉNYEI FELETT